

ΣΕΝΑΡΙΑ ΤΡΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΘΕΡΜΑΝΣΗ (Νοέμβριος 2009)

Συγγραφέας: Γ. ΤΣΙΑΡΑΣ

Δύο μόλις εβδομάδες πριν από την -όπως όλα δείχνουν, ενδεχομένως πρόωρα καταδικασμένη σε ναυάγιο- διεθνή Σύνοδο της Κοπεγχάγης για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, μια νέα μελέτη που υπογράφεται από 31 κορυφαίους επιστήμονες έρχεται να επιβεβαιώσει το χειρότερο γνωστό σενάριο για την εξέλιξη της πλανητικής υπερθέρμανσης. Σύμφωνα με την ανατριχιαστική μελέτη της επιστημονικής ομάδας του Global Carbon Project, στο οποίο συμμετέχουν επτά χώρες, όλα δείχνουν ότι η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας της υδρογείου ίσως φτάσει ακόμη και τους +6 βαθμούς Κελσίου ως τα τέλη του 21ου αιώνα. Αν αυτό συμβεί, συνεπάγεται σενάρια τρόμου. Διότι σημαίνει ότι η αύξηση της θερμοκρασίας στους πόλους και στις κορυφές των οροσειρών θα είναι λογικά ακόμη μεγαλύτερη- γεγονός που θα οδηγήσει σε ακόμη ταχύτερη τήξη των πάγων και άρα μεγαλύτερη άνοδο της στάθμης των ωκεανών, με καταστροφικές (ή σωστότερα... κατακλυσμαiαίες) συνέπειες για το ανθρώπινο είδος, αφού πυκνοκατοικημένα σήμερα τμήματα του πλανήτη θα καταστούν ακατοίκητα για πολλούς αιώνες.

Οποιαδήποτε αύξηση άνω των 2 βαθμών Κελσίου σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα κρίνεται έτσι κι αλλιώς καταστροφική για την ανθρωπότητα και ολόκληρο τον φυσικό κόσμο. Αν όμως η αύξηση φτάσει τους έξι βαθμούς, τότε ίσως οι απόγονοί μας δουν συνθήκες που ο πλανήτης δεν έχει δει εδώ και 100 εκατομμύρια χρόνια, όπως τροπικά δάση κοντά στους πόλους και απέραντες ερήμους που θα φτάνουν ως την Κεντρική Ευρώπη...

Οι επιστήμονες δεν λένε ουσιαστικά κάτι καινούργιο. Απλά επιβεβαιώνουν ότι από τα διάφορα πιθανά σενάρια που περιελάμβανε η τελευταία αναφορά του Διακυβερνητικού Πάνελ για την Κλιματική Αλλαγή του ΟΗΕ (IPCC), που εκδόθηκε το 2007, το «σενάριο του εφιάλτη» είναι πλέον το πιο πιθανό να συμβεί. Και αυτό γιατί, σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την ομάδα μετά το 2002 και δημοσιεύονται στο τελευταίο τεύχος της επιθεώρησης «Nature Geoscience», η

αύξηση στις εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα από τους τρεις βασικότερους παράγοντες της υπερθέρμανσης (τη βιομηχανία, τις μεταφορές και την καταστροφή των δασών) είναι σαφώς δραματικότερη από αυτήν που περίμενε στα πιο «αισιόδοξα» σενάρια του το IPCC.

Ουσιαστικά η νέα αναφορά εκτιμά ότι οι σημερινές εκπομπές CO₂ από τις τρεις αυτές βασικές «πηγές» είναι τριπλάσιες από εκείνες του 1990, με βάση τις οποίες είχε, ως γνωστόν, καταρτιστεί το ατυχές ως προς την εφαρμογή του Πρωτόκολλο του Κιότο. Κατά μέσον όρο, λένε οι ειδικοί, η ετήσια αύξηση της ρύπανσης μεταξύ 2000 και 2008 ξεπερνά το 3% (και φτάνει συνολικά το 29%), ενώ την προηγούμενη δεκαετία, μεταξύ 1990 και 2000, ήταν λίγο πάνω από το 1% ετησίως και 12% συνολικά. Αποδίδει μάλιστα την αύξηση αυτή στη ραγδαία (αλλά περιβαλλοντικά... παμβρώμικη) ανάπτυξη της κινεζικής οικονομίας και άλλων «αναδυόμενων» οικονομιών- σημειώνοντας, πάντως, με νόημα ότι το 45% των κινεζικών εκπομπών CO₂ σε αυτό το διάστημα οφείλεται στην παραγωγή προϊόντων που στη συνέχεια εξήχθησαν προς πώληση στις αγορές της Δύσης.

Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι και η εκτίμηση των αναλυτών της ομάδας ότι τα υπάρχοντα δάση του πλανήτη δεν μπορούν να παίξουν τον ρόλο της «λεκάνης απορρόφησης» (να απορροφήσουν, δηλαδή, το διοξείδιο) τόσο γρήγορα όσο πιστευόταν ως τώρα. Υπάρχουν, λένε, ενδείξεις ότι όλο και περισσότερο CO₂ συσσωρεύεται στην ατμόσφαιρα ως αποτέλεσμα της περιορισμένης δυνατότητας των δασών και δευτερευόντως των ωκεανών να το απορροφήσουν.

Ο λόγος της δημοσιοποίησης της συγκεκριμένης ανησυχητικότητας μελέτης είναι βεβαίως πολιτικός. Πλησιάζει το κρίσιμο ραντεβού της Κοπεγχάγης (6-18 Δεκεμβρίου) όπου οι πολιτικοί ηγέτες της ανθρωπότητας θα συγκεντρωθούν για να καταλήξουν, υποτίθεται, σε μια δεσμευτική συνθήκη-διάδοχο του Πρωτοκόλλου του Κιότο. Όσο όμως περνούν οι ημέρες τόσο διαφαίνεται ότι η πολυδιαφημισμένη σύνοδος οδεύει προς σύγκρουση με... παγόβουνο- καθώς οι διάφορες «διακηρύξεις καλών προθέσεων» των τελευταίων ημερών από πλευράς των μεγάλων χωρών-ρυπαντών αποτελούν κατά τους ειδικούς «προφάσεις εν αμαρτίαις». Και όλα δείχνουν ότι ακόμη και «καμπάνες» σαν αυτή του Global Carbon Project δεν αρκούν για να αφυπνίσουν τις κοιμισμένες συνειδήσεις.

Ίσως το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι η προχθεσινή «συμφωνία συνεργασίας» εν όψει Κοπεγχάγης του αμερικανού Προέδρου Μπαράκ Ομπάμα με τον κινέζο ομόλογό του Χου Ζιντάο: οι εκπρόσωποι των δύο μεγαλύτερων ρυπαντών, που από κοινού εκπέμπουν το 40% των αερίων του θερμοκηπίου, συμφώνησαν στην ανάγκη «λεπτομερούς και άμεσα εφαρμόσιμης» συμφωνίας στην Κοπεγχάγη αλλά απέφυγαν εκ νέου την οποιαδήποτε δέσμευση για άμεση μείωση των δικών τους εκπομπών.

Η Κίνα έχει παρουσιάσει -κατά τη Σύνοδο του G20 στο Πίτσμπουργκ- κάποιες υποσχέσεις για έμφαση στην «πράσινη ανάπτυξη» τα επόμενα χρόνια. Στις ΗΠΑ, αντίθετα, ακόμη και οι «χλιαρές» προσπάθειες του κ. Ομπάμα για αλλαγή της ενεργειακής πολιτικής του «τοξικού τεξανού» προκατόχου του Τζορτζ Μπους, του ανθρώπου που εκτροχίασε οριστικά την προσπάθεια του Κιότο, σκοντάφτουν στο Κογκρέσο και στα πανίσχυρα «λόμπι».

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», 19 Νοεμβρίου 2009, σ. 15.